

9 ta' Novembru, 1956

Imħallfin:

Is-S.T.O. Sir L. A. Camilleri, Kt., LL.D., *President*;
Onor. Dr. A. I. Montanaro Gauci, C.B.E., LL.D.
Chev. Onor. Dr. W. Harding, B. Litt., LL.D.

Grazio Muscat versus Wilfred Podestà ne.

**War Damage Commission — “Cost of Works Payment” —
 “Value Payment” — Interpretazzioni — Art. 2, 19 u 20
 tal-Ordinanza III tal-1943 — Ordinanza XVII tal-1944**

*L-Ordinanza dwar il-Ħsarat tal-Gwerra, kif emendata bl-Ordinanza
 XVII tal-1944, tiddisponi espressament illi l-frazi “Cost of Works
 Payment” għandha tiġi mogħtija s-sinifikat imfisser fl-art. 18*

tal-Ordinanza prinċipali; u għalhekk mhix sostenibbli s-sottomisjoni illi l-kriterju distintiv bejn "Cost of Works Payment" u "Value Payment" għandu jiġi detunt mill-art. 20 tal-Ordinanza prinċipali. Għaz il-gudikant ma jistax jidbiegħed mir-regola fundamentali ta' interpretazzjoni, li għaliha hija subordinata kull regola oħra, li għandha tiġi segwita l-intenzjoni tal-legislatur kif minnu dikjarata "expressis verbis".

Imma anki indipendentement minn din il-konsiderazzjoni, hu indubitbat li dak li jingħad fl-art. 20 għandu jiftiehem konsistentement mal-art. 19. Meta f'dan l-artikolu tal-aħħar tissemma l-komputazzjoni tal-ammont tal-"cost of works payment" u diversi ċirkustanzi li fuqhom dan l-ammont jiddependi, "ipso facto" qegħdin jiġu stabbiliti l-kondizzjonijiet li taħthom il-pagament jista' jkun, jew aħjar għandu jkun, "cost of works payment".

Il-kazijiet ta' "cost of works payment" huma tnejn: (a) meta jkun hemm "reinstatement" tal-post fil-forma kif kien immedjatament qabel ma ġrat il-ħsara; (b) meta l-ħsara tal-gwerra tissewwa b'zoghħolijiet li jinkludu "alterations or additions to the developed tenement".

Hija sewwa l-interpretazzjoni tal-Kummissjoni fis-sens illi t-tieni każ għandu jiġi miftiehem bħala li jfisser li jkun hemm "alterations" u "additions", imma mhux tant drastici u estiżi li jimplikaw il-kreazzjoni ta' post ġdid u differenti, b'mod li ma jistax jingħad aktar li l-post hu l-istess. Imma jekk fit-tiswija jkun hemm mhux semplici "alterations" u "additions", li bihom b'kollox jibqgħu mantenuti dawk li jissejku "the essential physical characteristics" tal-post, imma kien hemm "alterations" u "additions" li jinvolvu kambjament radikal tal-post, allura ma jkunx każ ta' "cost of works payment".

Il-Qorti; — Rat id-deċiżjoni tagħha tal-20 ta' Jannar 1956 (kopja fol. 9), li fiha hemm ir-rijassunt tar-rikors u tar-risposta, u li biha ġie deċiż il-punt tal-allegata tardività tal-ażżjoni, bl-ispejjeż kontra l-appellat nomine;

Rat id-deċiżjoni l-oħra tagħha tas-7 ta' Mejju 1956 (kopja fol. 23), li biha ġiet respinta l-eċċezzjoni tal-inappellibbiltà, bl-ispejjeż kontra l-appellat nomine;

Tikkunsidra:

Omissis:

Din il-Qorti, fid-deċizjoni tagħha fuq imsemmija tas-7 ta' Mejju 1956 iddikjarat l-appell ammissibbli fuq il-pont ta' dritt dwar il-kriterju interpretattiv li fuqu għandu jiġi stabbilit jekk il-"claim" għandhiex tikkwalifika għal "value payment" inkella għal "cost of works payment";

Għalhekk għandu jiġi eżaminat dan il-pont;

Bl-Ordinanza XVII tal-1944 giet emendata l-liġi prinċipali, ċjoè il-War Damage Ordinance (no. III tal-1943), bl-aġġunta, "inter alia", ta' dan li ġej fl-artikolu oriġinali interpretattiv ta' dik il-liġi (l-art. 2): "Cost of works payment has the meaning assigned to that phrase in section 19 of this Ordinance";

Mela ma tidherx sostenibbli t-tezi tal-appellant li l-kriterju għandu jiġi deżunt mill-art. 20 tal-liġi, kif hu qiegħed isostni fin-nota tiegħu fol. 38, ġa ladarba l-liġi stess fl-"interpretation clause" tagħha qegħda tirrimanda l-interpreti għall-art. 19 biex ikun stabbilit is-sinifikat tal-kliem "cost of works payment". Il-ġudikant, għalhekk, ma jistgħax jitbiegħed mill-art. 19, għaliex ir-regola fundamentali ta' interpretazzjoni, li għaliha hi subordinata kull regola oħra, hi li għandha tiġi segwita l-intenzjoni tal-legislatur kif minnu dikjarata "expressis verbis" (ara Maxwell, Interpretation of Statutes, p. 1 et seq.);

Del resto, anki indipendentement mill-konsiderazzjoni fuq imsemmija, hu indubitat li dak li jingħad fl-art. 20 għandu jiftiehem konsistentement mal-art. 19. Meta f'dan l-artikolu tal-aħħar tissemma l-komputazzjoni tal-ammont tal-"cost of works payment" u d-diversi ċirkustanzi li fuqhom dan l-ammont jiddependi, "ipso facto" qegħdin jiġu stabbiliti l-kondizzjonijiet li taħthom il-pagament jiġi jkun, jew aħjar għandu jkun, "cost of works payment";

Issa, tnejn huma il-kazijiet ta' "cost of works payment":— (a) meta jkun hemm "reinstatement" tal-post fil-forma kif kien immedjatament qabel ma ġrat il-ħsara; (b) meta l-ħsara tal-gwerra tisewwa b'xogħolijiet li jinkludu "alterations or additions to the developed tenement";

Ma hux kontrastat li l-każ preżenti ma jistgħax jaqa' taħt l-ewwel każ; għaliex, ex admissis", il-post ma kienx "reinstated" fil-forma li kien qabel;

Jibqa' li wieħed jara jekk jaqgħax taħt it-tieni każ, kif jippretendi l-appellant fin-nota tiegħu fol. 38;

Issa, din il-Qorti ssib sewwa l-interpretazzjoni li tat il-"Commission" fis-sens li t-tieni każ għandu jiġi miftiehem bħala li jfisser li jkun hemm "alterations" u "additions", imma mhux tant drastici u estiżi li jimplikaw il-kreazzjoni ta' post ġdid u differenti, b'mod li ma jistgħax jingħad aktar li l-post hu l-istess;

Fil-każ preżenti, l-istess appellant qal, fix-xhieda tiegħu fol. 37:— "Jien, biex għamilt hekk, biddilt kollox". U x-xhud minnu prodott, Giuseppe Barbara, qal (fol. 37 tergo):— "Fil-post kien hemm kċina u ma kienx hemm W.C. Il-post kien fih kmamar għall-bhejjem, għall-mogħoż u għan-nagħaġ". Tant ukoll jirrizulta mix-xhieda tal-perit Muscat (fol. 46);

Il-lum il-post, kif jirrizulta mill-pjanta, ġie rikostruwit bħala dar destinata (u mhux aċċidentalment, u forsi anki kontra l-liġi użata) għall-abitazzjoni. Għalhekk, f'dan il-każ kien hemm mhux sempliċi "alterations" u "additions", li bihom b'kollox jibqgħu mantenuti dawk li jissejħu "the essential physical characteristics" tal-post, imma kien hemm "alterations" u "additions" li jinvolvu kambjament radikali;

Għalhekk il-kriterju adoperat mill-"Commission" kien sewwa;

Għal dawn il-motivi;

Tiddeċidi;

Billi tirrespingi l-appell fil-meritu; bl-ispejjeż (hliċ dawk ġa deċiżi) l-kontra l-appellant.